

Asia: VN/10579/2020

Lausuntopyyntö: Luonnos hallituksen esityksestä laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta: koronavirusepidemian tartuntaketjujen jäljittämistä ja katkaisua tehostava altistuneiden tunnistusjärjestelmä

Lausunnonantajan lausunto

Vastaajatahon virallinen nimi

Lapin sairaanhoitopiiri

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi

Jukka Mattila

johtajaylilääkäri

Lapin sairaanhoitopiiri

Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot

jukka.mattila@lshp.fi

Onko vastaaja

sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä tai yhteistoiminta-alue

Kysymyksiä esityksen tavoitteista ja vaikutuksista

Voidaanko ehdotetulla altistuneiden tunnistusjärjestelmällä mielestänne tehostaa koronavirusepidemian tartuntaketjujen jäljittämistä ja katkaisua?

Kyllä [Edellyttäen, että altistus järjestelmän kautta on luotettava ja mahdollistaa tartuntatautilääkärin toimenpiteet (karanteeni tarvittaessa)]

Onko esityksessä asianmukaisesti otettu huomioon henkilötietojen ja yksityisyyden suojaan liittyvät näkökohdat?

Kyllä

Onko esityksestä aiheutuvat taloudelliset vaikutukset arvioitu asianmukaisesti?

Kyllä pääosin [Kelan tartuntatautipäivärahakustannuksia ei mainittu kustannusvaikutusten esittelyssä]

Onko esityksestä aiheutuvat muut vaikutukset arvioitu asianmukaisesti?

Kyllä

Mahdolliset yksilöidyt pykälämuutosehdotukset

Ehdotuksenne 43 a §:n muutoksiksi (Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen tehtävät)

-

Ehdotuksenne 43 b §:n muutoksiksi (Kansaneläkelaitoksen tehtävät)

-

Ehdotuksenne 43 c §:n muutoksiksi (Altistuneiden tunnistusjärjestelmän yhteydessä tapahtuva tietojen käsittely)

-

Ehdotuksenne 43 d §:n muutoksiksi (Suhde 22 §:ssä säädettyyn ilmoitusvelvollisuuteen)

-

Ehdotuksenne 43 e §:n muutoksiksi (Altistuneiden tunnistusjärjestelmästä saadun altistumistiedon käsitteleminen)

-

Ehdotuksenne 43 f §:n muutoksiksi (Altistuneiden tunnistusjärjestelmän toteutuksen ohjaus)

-

Ehdotuksenne 43 g §:n muutoksiksi (Altistuneiden tunnistusjärjestelmän tietoturvallisuuden arvioiminen)

-

Ehdotuksenne 43 h §:n muutoksiksi (Valvonta)

-

Voimaantulosäännös: Ovatko esityksen voimaantulo- ja voimassaoloajat perusteltuja esityksen tavoitteiden saavuttamiseksi?

Kyllä

Muut huomiot esityksestä

Mahdolliset muut näkemyksenne esityksestä?

Oleellisin ratkaistava asia, ennen kuin järjestelmän varsinainen hyöty on punnittavissa, on miten tulkitaan järjestelmän kautta saatu tieto altistumisesta. Onko järjestelmä teknisesti rakennettavissa niin, että käyttäjän saadessa järjestelmän kautta hälytyksen, voi hän ja hänen terveydenhuoltoon ilmoittautuessaan myös lääkäri tulkita hänen tosiasiallisesti altistuneen koronavirustartunnalle. Ja voiko tai peräti pitääkö lääkärin määrätä altistunut karanteeniin, mikäli hän ei haastattelun perusteella ole suojannut itseään riittävästi käyttämällä hengityssuojainta aina ollessaan 2 metrin säteellä ihmisistä 15 minuutin ajan, tai mikäli hän ei ole sairastanut koronainfektiota.

Jos velvoittavien määräysten tai ohjeiden antaminen järjestelmän perusteella ei ole mahdollista, tulisi järjestelmän perustelu ja logiikka muuttaa niin, että sen tarkoituskin olisi tukea ihmisiä omaehtoiseen sosiaalisen vastuun kantamiseen ja ohjattuun muiden ihmisten suojaamiseen mahdollisilta tartunnoilta. Tällöin myös järjestelmän nimi voisi paremmin olla tapahtuneen altistuksen tiedotejärjestelmä tai altistuksen tiedotusjärjestelmä tai altistuksen tunnistus ja ohjejärjestelmä tms.

Mikäli järjestelmä käytännössä kehottaa altistuneen ottamaan yhteyttä palvelujärjestelmään, sen tulee ilmoittaa yhteydenottopisteeksi tai tahoksi se terveyskeskus, jonka alueella altistunut tapaa eniten ajastaan parhaillaan oleskelemaan. Ei siis välttämättä kotikunnan terveyskeskukseen koska kyse on alueellisesta tartuntojen ehkäisystä ja oleskelupaikkakunnan viranomaiset kykenevät paremmin jäljittämään mahdollisia tartuntaketjuja myös teknisten apuvälineiden hälytysten perusteella kuin muualla toimivat.

Muistion sivulla 5 kuvattu nykytila ei vastaa nykytilaa ainakaan koko maassa. Altistuneita, joita ovat siis määrittelyn täyttävät kontaktit, käsitellään samoin riippumatta siitä onko kyseessä perheen jäsenen altistuminen tai muu. Altistuneet määrätään karanteeniin.

Mattila Jukka
Lapin sairaanhoitopiiri